

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

Domnului Ministru Tánczos Barna

Stimate Domnule Ministru,

Având în vedere intrarea în vigoare a HG 497/2020, respectiv operaționalizarea sistemului SUMAL 2.0, la 31 ianuarie 2020, vă semnalăm unele aspectele care creează încă disfuncționalități în activitatea operatorilor economici, împreună cu propuneri de îmbunătățire și soluționare a acestora:

1. *Completarea specificației la avizele de cherestea - practic extrem de dificilă pentru paleții cu mai multe lungimi și lățimi pe un palet.*

Descriere: specific industriei de prelucrare primară, în special pe fag, este expedierea cherestelei paletizat, pentru unele specificații de export cu mai multe lățimi și lungimi de cherestea pe un singur palet. Operatorii economici inventariază **piesă cu piesă** volumele pe palet, existând specificații detaliate pentru fiecare palet în evidența gestionară a operatorilor economici. Dar aceste specificații nu se pot raporta în formatul actual al avizului electronic SUMAL 2.0.

Propunere: să se completeze pe aviz doar volumul exact și eventual numărul de piese pe fiecare palet, rezultând prin cumularea paleților volumul total pe transport și numărul paleților. Varianta alternativă: să se completeze doar numărul total de paleți și volumul total, cu atașarea fizică a specificației în formatul specific fiecărei firme.

2. *HG 497/2020 prevede completarea avizelor cu volumul brut. În consecință, preluarea automată a avizelor la recepție conduce la preluarea în recepții a volumelor brute. În practică (declarațiile vamale), facturarea se fac pe volume nete, rezultând diferențe între volumele existente în SUMAL și cele înregistrate în contabilitatea firmelor.*

Descriere: situația descrisă mai sus conduce la inadvertențe la facturare – pe aviz este trecut volumul brut, de facturat se facturează volumul net. În situația în care operatorii economici trec pe avize

volumele nete, controalele în timpul transportului pot constata diferențe de 3 până la 9% față de volumele brute, diferențe care teoretic pot fi confiscate.

Propunere: în aviz să poată fi menționat atât volumul brut cât și volumul net, practică curentă până acum în avizele de transport anterioare SUMAL 2.0.

3. Diferențele de recepție. Preluarea automată a avizelor în recepții, în SUMAL 2.0, conduce la diferențe față de recepțiile reale, pe baza cărora se face decontarea și facturarea între firme, diferențe între situațiile gestionare ale firmelor în gestiunea proprie și în SUMAL 2.0.

Descriere: recepția este obligatorie conform legilor financiar - contabile, nu poate fi automată prin preluarea datelor avizului. Recepția este atât cantitativă cât și calitativă. Interferența HG 497/2020 și SUMAL 2.0, prin definiția unei recepții automate formale contravine legislației financiar-contabile și practicilor comerciale firești.

Propunere: Recepția se poate face atât la beneficiar cât și la furnizor. În cazul în care recepția s-a făcut la furnizor, avizul se poate transforma în recepție la beneficiar. În cazul în care recepția se face la beneficiar, documentul de recepție la intrarea în depozite să poată fi editat, cu completarea volumelor reale recepționate. În final, situația depozitului atât la furnizor cât și la beneficiar să se opereze pe baza recepției reale.

4. Definiția sortimentelor și subsortimentelor pentru lemn rotund și cherestea este mult prea largă.

Descriere: În gestiunea operatorilor din industria plăcilor s-a ajuns și la 250 de stocuri diferite prin preluarea automată a sortimentelor trecute de furnizori în avize, fără nici o legătură cu recepțiile reale în tone pe grupe de specii și sortimente. Practic nu se pot ține gestiuni diferite pe rumeguș din diverse specii, lăturoaie, biomasă, tocătură. Într-un container de rumeguș nu se poate face real o departajare pe specii.

Propunere: aceste gestiuni la furnizor și la beneficiar se pot grupa.

5. Diferențele de coeficienți de cubaj pentru rumeguș și tocătură au variabilitate foarte mare.

Descriere: Același container de 90 mst poate avea 19-22 tone pentru rumeguș rezultat din multilamă și 29-33 tone pentru rumeguș de la banzice. În cazul utilizării a diferite tocătoare mecanice, diferențele sunt de asemenea foarte mari. Pentru talașul din rindeluirea cherestelei uscate

coeficientul poate fi foarte mic. Coeficientul unic este incorect și neadaptat în contextul activităților economice curente, cu recepții în tone.

Propunere: introducerea posibilității de stabilire a coeficienților de cubaj reali și de declarare a lor în SUMAL. Corelare cu recepțiile în tone.

6. Talașul din produse finite.

Descriere: Din activitatea de prelucrare superioară a lemnului rezultă și talaș din rindeluirea produselor finite. Acest talaș nu se poate declara în acest moment în SUMAL 2.0, deoarece nu are proveniență.

Propunere: aceste sortimente să poată fi declarate în SUMAL 2.0.

7. Discriminarea transportatorilor români față de transportatorii străini pentru transporturile intracomunitare.

Descriere: Operaționalizarea SUMAL 2.0 a condus la o dublare a costurilor transportului de materiale lemnoase, din cauza obligativității înregistrării transportatorilor români ca profesioniști. Acest fapt a condus la o criză pe sectorul prestațiilor de servicii de transport. Șoferii și transportatorii străini nu au obligația de a se înregistra în SUMAL 2.0, ceea ce duce în final la discriminare pe piața muncii și a serviciilor.

Propunere: Transporturile intracomunitare ar trebui să poată fi făcute cu transportatori neprofesioniști, pentru a nu exista discriminare în comparație cu transportatorii străini.

8. În cazul în care ocoalele silvice emit avize pentru proprietari, nu există înscris pe aviz proprietarul și nu se poate ține o evidență la beneficiari.

Descriere: avizul de transport și recepția stau la baza relațiilor comerciale și sunt documentele primare de evidență contabilă. Este necesar ca pe aviz să fie evidențiat proprietarul (vânzătorul) mărfii.

Propunere: pe avizele de însoțire să fie menționat proprietarul (vânzătorul), dacă este diferit față de emitent.

9. Evitarea apariției depozitelor temporare la achizitorii care achiziționează marfa de la furnizori și o duc direct la un beneficiar.

Descriere: Sunt cazuri în care sistemul SUMAL îngrădește libertatea comerțului prin faptul că nu există modalități de raportare în SUMAL a unor practici comerciale curente.

Exemple:

- ***Dacă o firmă B achiziționează materiale lemnoase de la o firmă A și dorește să o expedieze direct la un beneficiar C, nu este posibil în SUMAL 2.0.***
- ***Dacă o firmă B efectuează o tranzacție intracomunitară de la un furnizor A și dorește să o ducă direct la un beneficiar C, nu este posibil în SUMAL 2.0.***
- ***Dacă o firmă de brokeraj/intermediere B cumpără cherestea de la un furnizor A și dorește să o transporte pentru vămuire internă sau pentru livrări intracomunitare, nu este posibil în SUMAL 2.0.***

În toate aceste situații este necesară parcurgerea unor etape de declarare și avizare a unor depozite temporare în SUMAL 2.0, depozite virtuale, în care practic nu există nici un angajat, nici un gestionar, nici un operator real care să emită avizele. O birocrație fictivă și inutilă.

Propunere: să poată fi emis aviz în baza altui aviz, dacă nu se modifică nimic în specificația transportului, pe perioada de valabilitate a primului aviz, cu păstrarea continuității urmăririi traseului GPS al transportului. Avizele să poată fi emise și pe aplicația desktop, cu preluare la transportator de pe serverul SUMAL 2.0 și a poziției GPS la inițierea transportului.

10. Imposibilitatea de a scoate rapoarte lunare.

Descriere : SUMAL 2.0 nu permite introducerea de raportări ale operațiunilor de sortare, procesare, debitare în depozite pentru o anumită perioadă. Raportarea operațiunilor presupune inventarieri, care nu se pot face în timp real și pe flux, este nevoie de timp cu raportare pentru perioade anterioare. Pentru că în SUMAL 2.0 nu există raportări la sfârșit de lună, nu se pot scoate rapoarte gestionare la sfârșit de lună pentru a fi corelate cu situațiile gestionare din contabilitate.

Propunere: să poată fi introduse în SUMAL 2.0 operări pentru o anumită perioadă, cu alegerea perioadei pentru care se face raportarea.

11. Lipsa de corelație a SUMAL 2.0 cu legislația silvică în vigoare.

Descriere: Există necorelări între legislația silvică și softul SUMAL 2.0. Sunt peste 30 de aspecte în care softul SUMAL 2.0 nu este în concordanță cu prevederile HG 497/2020, introducând anumite condiționări care nu există în legislație.

Exemple:

- **Condiționarea emiterii avizelor de existența stocurilor declarate în SUMAL 2.0. Această condiționare nu există în HG 497/2020.**
- **Condiționarea predării parchetului de poziționarea dispozitivului de pe care se face predarea electronică în interiorul suprafeței parchetului.**
- **Modelul autorizației de exploatare din SUMAL 2.0 este diferit de cel prevăzut de OM 1540/2011.**

Propunere: este necesară o armonizare urgentă între prevederile SUMAL și legislația silvică.

12. Cubarea piesă cu piesă a buștenilor este laborioasă, consumatoare de timp, energie și resurse umane, în special pentru transporturile la care piesele sub 24 cm sunt amestecate cu piesele peste 24 cm.

Descriere: Această obligație impactează în special livrările către industria plăcilor, a celulozei și hârtiei, unde recepția se face foarte precis în tone, dar la transport se găsesc foarte multe piese amestecate sub 24 cm și peste 24 cm. De asemenea, în cazul importurilor sau livrărilor intracomunitare în care este necesară transbordarea, măsurarea piesă cu piesă este imposibilă, de exemplu pentru transporturile navale cu transbordare pe CFR în portul Constanța. Ca efect, transportatorii sunt expuși sancțiunilor pentru diferențe pe număr de piese.

Propunere: cubaj tehnic pentru toată masa lemnoasă destinată industriei plăcilor și industriei celulozei, precum și pentru situațiile în care partenerii comerciali agreează recepția la beneficiar.

13. Eliberarea documentelor pentru lemnul din demolări de către ocoalele silvice îngreunează activitatea operatorilor economici care lucrează cu astfel de lemn.

Descriere: Lemnul recuperat, conform EUTR, ar trebui exclus din verificările de trasabilitate, aceasta fiind situația până la intrarea în vigoare a HG 497/2020. În prezent, persoana fizică sau juridică care demolează și recuperează lemnul trebuie să facă o cerere către cel mai apropiat ocol silvic să vină să facă recepția mărfii, apoi ocolul trimite spre aprobare la garda forestiera, după care ajunge hârtia semnata din nou la ocol, care ulterior vine să facă avizul SUMAL 2.0 pentru transport.

Din semnalările operatorilor economici specializați, acest demers a durat între 2-3 săptămâni pentru o șură veche din care au reieșit 4 m³ de lemn vechi. Acest lemn vechi se adună din toată țara și se încarcă un camion din 4-5 locuri diferite pentru ca transportul să fie rentabil (minim 18-20

m³/transport). După noile reglementări nu se pot coordona 4-5 ocoale silvice să fie la dispoziție într-o singură zi, care să emită avizele de însoțire a mărfii.

Această recuperare de lemn vechi, din care rezultă mobilier și decorațiuni rustice valoroase, a fost îngreunată și aproape blocată complet după intrarea în vigoare a HG 497/2020.

Propunere: eliminarea obligativității urmăririi în SUMAL a acestui lemn.

14. Urmărirea lemnului pe lanțul de prelucrare, dincolo de prima procesare, la beneficiari finali, este inutilă din punct de vedere al combaterii tăierilor ilegale.

Descriere: Definiția profesioniștilor de la art. 4 alin (3) din HG 497/2020:

(3) Utilizarea SUMAL 2.0 Agent - Registru electronic este obligatorie pentru:

a) operatorii economici care depozitează, prelucrează, sortează, comercializează materiale lemnoase/produse din lemn;

este extrem de largă și imprecisă, conducând la includerea între profesioniști a pizzeriilor, pensiunilor care utilizează lemn de foc, a oricărui mic atelier de prelucrare a lemnului, a oricărui constructor care folosește cherestea, etc.

Propunere: definirea beneficiarilor finali, care nu ar trebui obligați să folosească SUMAL 2.0.

15. Condiționarea emiterii avizelor de declararea stocurilor nu se regăsește în HG 497/2020.

Descriere: în industria de prelucrare primară, în cazul unui producător de frize de parchet, lemnul parcurge 14 operații până la obținerea produsului finit. Raportarea în SUMAL 2.0 a celor 14 operații pentru a se obține stoc de rumeguș, pentru fiecare container de rumeguș livrat, este o complicație inutilă pentru control și care adaugă costuri administrative inutile pentru operatorul economic. De altfel, nici nu se poate face această măsurare pe flux, decât cu o periodicitate mult mai mare, prin măsurarea stocurilor rezultate în urma procesului de producție.

Propunere: această condiționare ar trebui eliminată din sistemul software SUMAL 2.0. Sistemul SUMAL poate genera o balanță automată pornind de la necesitatea ca ***stoc inițial + intrări > stoc final + ieșiri***, pe baza avizelor de transport raportate în SUMAL, la nivel de volum total.

16. Conform HG 497/2020, pentru partizile cumpărate pe picior, în afara de APV-urile istorice, firmele fără atestat de exploatare, care lucrează cu prestatori de servicii de exploatare, pierd calitatea de emitent de la locul recoltării, iar emiterea avizelor se va face de către ocolul silvic.

Descriere: În acest moment proprietarul masei lemnoase, care este și utilizator SUMAL și are capacitate tehnică, nu poate emite avize pentru transportul lemnului de la locul de recoltare în depozitul propriu.

Propunere: Cumpărătorul masei lemnoase pe picior din fond forestier proprietate privată sau din vegetația forestieră de pe terenuri din afara fondului forestier național să poată avea calitatea de Emitent a avizelor de însoțire chiar dacă nu deține un atestat de exploatare. Trebuie ținut cont de faptul că unele ocoale refuză să presteze acest serviciu de emitere avize, din lipsa de personal.

17. Volumul este exprimat în SUMAL 2.0 cu 6 zecimale, lucru care contravine cu HG 497/2020.

Descriere: Pentru lemnul brut, buștean și cherestea, cu dimensiuni măsurate în centimetri sau milimetri, dimensiunile sunt introduse în SUMAL în metri, rezultând volume cu 6 zecimale.

Propunere: ecranul de introducere date să permită selectarea unității de măsură – metri, centimetri, milimetri. Considerăm că volumul ar trebui exprimat în numere cu 2 zecimale.

18. Interconectarea și schimbul de date cu alte sisteme.

Descriere: HG 497/2020 prevede posibilitatea ca sistemul SUMAL 2.0 să importe și să exporte date din sistemele informatice proprii ale operatorilor economici, într-un format standardizat.

Propunere: Sistemul SUMAL 2.0 nu ar trebui să genereze documente – avize, recepții, situații gestionare. Aceste documente ar trebui să poată fi generate de către operatorii economici în sisteme proprii și doar să fie raportate către serverul SUMAL, așa cum este în cazul facturilor. În acest fel, s-ar fluidiza foarte mult activitatea.

19. SUMAL 2.0 să devină un instrument eficient în combaterea tăierilor ilegale.

Descriere: Având în vedere efortul uman și material uriaș făcut de către operatorii economici, ne dorim ca acest sistem să devină cu adevărat funcțional și eficient, asigurând trasabilitatea materialelor lemnoase, crearea unui mediu concurențial corect, cu eliminarea materialelor lemnoase fără proveniență legală și fără a fi fiscalizate.

În acest sens, considerăm că în sistemul SUMAL 2.0 este nevoie de un **modul de alerte** care să ajute la identificarea zonelor și activităților de risc și să ajute instituțiile de control în orientarea controlului către aceste zone și activități.

Modulul de alerte nu este prevăzut în HG 497/2020, deși orientarea controlului pe zone și activități de risc este unul dintre principiile EUTR.

Considerăm că tranzacționarea neconformă, în special cu cherestea de rășinoase, poate fi redusă eficient prin instrumentele de combatere a evaziunii fiscale – de către Gărzile Financiare – prin controale la vânzarea cu amănuntul.

Dacă aceste controale nu sunt eficiente și cu rezultate, atunci sistemul SUMAL 2.0 doar îngreunează activitatea operatorilor economici care respectă legea, în timp ce piața neconformă funcționează nestingherită.

Propunere: dezvoltarea unui **modul de alerte în sistemul SUMAL 2.0**, cu rol de semnalare a zonelor și activităților cu potențial de risc, pentru orientarea controlului. Dezvoltarea unei evaluări de risc pentru operatorii economici, care să fie folosită la stabilirea periodicității controalelor. Evidență a controalelor și rezultatelor acestora, pentru un control sistematic.

20. Raportarea rezultatelor utilizării sistemului SUMAL.

Descriere: Curent apare în comunicarea publică, spre exemplu, doar numărul de transporturi identificate ca ilegale, dar acestea nu sunt raportate la numărul total de transporturi efectuate și verificate. Se comunică doar identificarea de la operaționalizarea SUMAL a 183 transporturi ilegale, dar nu se comunică faptul că au fost efectuate în total peste 500.000 de transporturi.

Propunere: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor să dezvolte, având în vedere și prevederile EUTR privind transparența și existența unor registre publice cu rezultatele controlului, modele de raportări periodice ale rezultatelor controlului, care să permită o evaluare a eficienței acțiunilor de control și o informare corectă a opiniei publice.

Având în vedere toate aceste aspecte menționate, considerăm oportună inițierea **unui proces de revizuire a HG 497/2020**, pentru a se găsi soluții la disfuncționalitățile apărute în implementare , pornind de la arhitectura actuală a sistemului SUMAL 2.0.

Pe termen lung, considerăm oportună o dezvoltare a sistemului SUMAL 2.0 pornind de la prevederile EUTR și ale Codului Silvic:

- ***Urmărirea trasabilității și controlul provenienței la prima punere pe piață a masei lemnoase.***
- ***Norme simplificate pentru consumul propriu al proprietarilor - masa lemnoasă care nu se comercializează.***
- ***Urmărirea legalității în sensul definiției acesteia în EUTR – art. 2, definiții:***
 - ***drepturi de recoltare a lemnului în interiorul limitelor legale făcute publice;***
 - ***plăți pentru drepturile de recoltare și lemn, inclusiv taxe legate de recoltarea lemnului;***

Deci prima funcție a SUMAL: lemnul să fie plătit către proprietar și să fie recoltat din interiorul limitelor făcute publice. SUMAL să nu urmărească documente, să urmărească lemnul și plata acestuia către proprietar.

- ***Dezvoltarea SUMAL ca bază pentru sistemele due diligence proprii ale operatorilor economici, cu rol de prevenție, nu de a da sancțiuni.***
- ***Dezvoltarea SUMAL ca sistem de evaluare a zonelor și activităților de risc și de orientare a controlului către aceste zone și activități.***

Cu deosebită considerație,

Cătălin Tobescu

Președinte

Asociația Industriei Lemnului - Prolemn

